T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 158
KARAR NO : 2015 / 172
KARAR TR : 2.3.2015

ÖZET : Emekli Sandığına tabi iken vefat eden babasından dolayı yetim aylığı alan davacının, boşandığı eşiyle birlikte yaşadığı gerekçesiyle aylığının kesilmesine ve borç çıkartılmasına ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesigerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y.E.
Vekili : Av. Ü.Ö.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. A.B.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; eşinden boşandığını ve vefat eden babasının maaşını almaya başladığını, kurum tarafından evine gelinip, eşiyle yaşamış gibi gösterilerek tutanak tutulduğunu, boşandığı eşiyle yaşama imkanı olmadığını, 5.9.2012 tarihinden buyana maaşının kesildiğini SGK Başkanlığı Emekli Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığının 20 Haziran 2013 tarihli yazısı ile dilekçesine cevap geldiğini, cevabı yazıda boşanmış olduğu eşi ile fiilen birlikte yaşamış olduğu için vefat eden babasından dolayı almış olduğu maaşın kesildiğinin bildirildiğini, ancak boşandığı eski eşiyle birlikte yaşamadığını, eski eşinin boşandıkları 14 yıldan beri İstanbul'da, kendisinin ise yaklaşık 5 yıldan beri Yalova İli Çınarcık İlçesinde oturduğunu, iki çocuğunun velayetlerinin kendisine verildiğini, ancak çocuklarının İstanbul İli Kocamustafapaşa'da oturduklarını, küçük kızının psikolojik olarak rahatsızlanması sonucu bir müddet yanında kaldığını, bu sırada kızının rahatsızlığı devam ettiğinden eski eşinin İstanbul'dan gelerek aynı apartmanda bulunan tanıdığı N. E.'in evinde misafir olarak kaldığını, bu durumdan dolayı beraber yaşamış gibi söylendiğini ve gösterildiğini, bunun doğru olmadığını, bugüne kadar sadece çocukların rahatsızlığı ve işlemleri olduğunda görüştüklerini, birlikte yaşamadıklarını ileri sürerek 5.9.2012 tarihinden itibaren kesilen maaşının bağlanarak biriken maaşlarının tarafına ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

YALOVA İŞ MAHKEMESİ: 4.6.2014 gün ve E:2013/300, K:2014/213 sayı ile, dava konusu uyuşmazlığın 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olduğu, uyuşmazlığın çözümünde 506 veya 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanma yerinin bulunmadığı, İş Mahkemelerinin 5521 sayılı Kanun ile kurulduğu, istisnai nitelikte özel mahkemeler olduğu, bu durumda 5510 sayılı Kanun'un 101.maddesinde düzenlenen hükümlere göre sınırlı yetki ile donatılmış İş Mahkemesinin görevli olmadığı, 5434 sayılı Yasa'nın uygulanması gereken uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 13.İDARE MAHKEMESİ: 5.11.2014 gün ve E:2014/1953, K:2014/1562 sayı ile, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 56'ncı maddesinin son fıkrasında "Eşinden boşandığı halde, boşandığı eşiyle fiilen birlikte yaşadığı belirlenen eş ve çocukların, bağlanmış olan gelir ve aylıkları kesilir.Bu kişilere ödenmiş olan tutarlar, 96.madde hükümlerine göre geri alınır" hükmüne yer verildiği; 96.maddede yersiz ödemelerin geri alınmasına ilişkin hükümlerin sevk edildiği; 101.maddede de bu Kanun'da aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların İş Mahkemelerinde görüleceği hükmüne bağlandığı, bakılan davanın 5510 sayılı Kanun'un 56.maddesi hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili bir uyuşmazlık olduğu dikkate alındığında; davanın görüm ve çözümünün İdari Yargı yerine ait olmayıp, aynı Kanun'un 101.maddesi gereği İş Mahkemelerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili adli ve idari yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi isteminde bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇEUyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU

ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 2.3.2015 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, eşinden boşanan ve emekli sandığı iştirakçisi iken ölen babasından dolayı yetim aylığı almaya başlayan davacının, davalı kurum tarafından boşandığı eşi ile birlikte yaşadığının tespiti üzerine, yetim aylığı ödenmesinin iptaline ilişkin olarak tesis edilmiş olan işlemin, hukuka aykırı olduğundan bahisle iptaline ve birikmiş maaşların ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden,

5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki "…diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır " hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce, emekli sandığı iştirakçisi olan müteveffa babasından dolayı kendisine yetim aylığı bağlanan davacı tarafından, boşandığı eşiyle beraber yaşadığının tespiti neticesinde bağlanan yetim aylığının kesilmesi üzerine, söz konusu işlemin iptali ile birikmiş olan maaşının ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılan davanın, görüm ve çözümünün; gerek 5510 sayılı Yasanın 56.maddesinin, yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Yasanın 75.maddesinin genişletilmiş hali olması, Yasanın dava konusu olaya ilişkin 56.maddesinin son fıkrasının 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmesi; buna karşılık davacıya, 5434 sayılı Yasa hükümlerine göre, müteveffa babasından dolayı yetim aylığı bağlanması işleminin 5434 sayılı Yasa uyarınca tesis edilmesi hususları da gözetildiğinde, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 13.İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 13.İdare Mahkemesi'nin 5.11.2014 gün ve E:2014/1953, K:2014/1562 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 2.3.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT